

Bewilderments: The Spies

Dr. Avivah Gottlieb Zornberg

1. ספורנו: יד:ה

ויפול משה ואהרן על פניהם בראותם מעוות לא יוכל לתקון (קהלת א, טו) כענין בסנהדרין שכבשו פניהם בקרקע כשלא ידעו מה לעשות מאימת המלך.

2. רש"י: יג:ב

שלח לך. לדעתך, אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח; לפי שבאו ישראל ואמרו נשלחה אנשים לפנינו, כמה שנאמר "ותקרבון אלי כלכם וגו'" (דברים א'), ומשה נמלך בשכינה, אמר, אמרתי להם שהיא טובה, שנאמר "אעלה אתכם מעני מצרים וגו'" (שמות ג'), ח"ייהם שאני נותן להם מקום לטעות בדברי מרגלים, למען לא ירשוה (תנחומא).

3. רמב"ן: יג:ב

...ויתכן כי משה בעבור שידע כי היא שמנה וטובה כמו שנאמר לו (שמות ג ח) אל ארץ טובה ורחבה וגו' בעבור כן אמר להם שיתנו לב לדעת כן כדי שיגידו לעם וישמחו ויחליפו כח לעלות שם בשמחה ולכך אמר להם והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ (פסוק כ) כדי שיראו בעיניהם בשבח הארץ.

4. רש"י: דברים א:כג

וייטב בעיני הדבר. בעיני ולא בעיני המקום; ואם בעיני משה היה טוב למה אמרה בתוכחות? משל לאדם שאומר לחברו מכור לי חמורך זה, אמר לו הן, נותנו אתה לי לנסיון? אמר לו הן, בהרים ובגבעות? אמר לו הן, כיון שראה שאין מעכבו כלום, אמר הלוקח בלבבו בטוח הוא זה שלא אמץא בו מום, מיד אמר לו טל מעותיך איני מנסהו מעתה, אף אני הודיתי לדבריכם, שמא תחזרו בכם כשתראו שאיני מעכב, ואתם לא תחזרתם בכם (ספרי).

5. במדבר רבא: טז:ו

רבי יהושע אומר למה היו דומין, למלך שזמן לבנו אשה נאה ובת טובים ועשירה, אומר לו המלך זמנתי לך אשה נאה ובת טובים ועשירה. אומר לו הבן אלך ואראה אותה, שלא היה מאמין לאביו, מיד הקשה הדבר והרע לאביו, אומר אביו מה אעשה אם אומר לו איני מראה אותה לך עכשו הוא אומר כעורה היתה לפיכך לא רצה להראותה, לסוף אומר לו ראה אותה ותדע אם כזבתי לך, ובשביל שלא האמנת בי קונם שאין אתה רואה אותה בביתך, אלא לבנה אני נותנה. וכן הקדוש ברוך הוא אומר לישראל: טובה הארץ, ולא האמינו, אלא אמרו: נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו, אומר הקדוש ברוך הוא אם מעכב אני עליהם הם אומרים על שאינה טובה לא הראה אותה לנו, אלא יראו אותה ובשבועה שאין אחד מהם נכנס לתוכה, שנאמר (במדבר יד, כג): אם יראו את הארץ אשר נשבעתי לאבתם וכל מנאצי לא יראוה, אלא לבניהם אני נותנה.

6. תנחומא שלח ז

אמרו, ונהי בעינינו כחגבים. אומר הקדוש ברוך הוא, ותרתני עליה. אלא, וכן היינו בעיניהם, מקפיד אני. וכי יודעים הייתם מה עשיתי אתכם בעיניהם. מי יאמר לכם, שלא הייתם בעיניהם כמלאכים.

7. רש"י דברים א:כז

בשנאת ה' אתנו. והוא היה אוהב אתכם, אבל אתם שונאים אותו; משל הדיוט אומר מה דבלבך על רחמך מה דבלבה עלך (ספרי).
בשנאת ה' אתנו הוציאנו מארץ מצרים. הוצאתו לשנאה היתה; משל למלך בשר ודם שהיו לו שני בנים ויש לו שתי שדות, אחת של שקיא ואחת של בעל, למי שהוא אוהב נותן של שקיא, ולמי שהוא שונא נותן לו של בעל, ארץ מצרים של שקיא היא, שנילוס עולה ומשקה אותה, וארץ כנען של בעל, והוציאנו ממצרים לתת לנו את ארץ כנען) במ"ר י"ז.

8. אברבנל: דברים ג:כו

והסבה הג' הוא בעבור רשעת המרגלים כי לפי שהם הוציאו דבת הארץ רעה וישראל נתפתו אל דבריהם ולא האמינו בקול ה' שאמר שהיתה ארץ טובה ולא למרע"ה שהיה מתרה בהם על כך. לכן נכספה נפשו של מרע"ה לראות את הארץ לא לעצמו כי אם לאמת את דבריו ודעתו שאמר להם. וכדי שיאמרו לבניהם אחריהם הראיתם את הארץ אשר נתן ה' לנו הטובה היא. ראו שהאמת אתי שהיא ארץ טובה ולא רעה כדברי המרגלי' וזהו שאמר אעברה נא ואראה את הארץ הטובה הזאת. רוצה לומר איני צריך אריכות ימים ושנות חיים בארץ. כי אם לעבור ולראות את טובתה לאמת את דעתי ואמות מיד. ואולי שעל כן השיבו הש"י רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה. כלומר רב לך

בקטטת המרגלים ובויכוחם על הארץ אם היא טובה אם לא אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה. רוצה לומר אם הארץ טובה אם לא ולזכור כל היום ענין מרגלים.

9. תנחומא: ואתחתן א

...דבר אחר, הכל כְּאִשֶּׁר לְכֹל. אָמַר מֹשֶׁה לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רַבּוֹן הָעוֹלָם, הַכֹּל שׁוֹיִן לְפָנָי, תָּם וְרָשָׁע אַתָּה מְכַלָּה. מְרַגְלִים הִכְעִיסוּ לְפָנָי בְּדַבַּת הָאָרֶץ, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּצִיאוּ דַבַּת הָאָרֶץ (במדבר יג, לב). וְאֲנִי שֶׁשִּׁמְשֵׁתִי אֶת בְּנֵי לְפָנָי בַּמְדַּבֵּר אַרְבָּעִים שָׁנָה, מִקְרָה אֶחָד לִי וְלָהֶם. מִשָּׁל לְמָה הַדְּבַר דּוֹמָה. לְמַלְךְ שֶׁבִקֵּשׁ לִישָׂא אִשָּׁה. שֶׁלַח שְׁלוּחָיו לְרְאוֹתָהּ אִם נָאָה אִם לֹא. הִלְכוּ וְרָאוּ אוֹתָהּ. בָּאוּ לְמַלְךְ וְאָמְרוּ לוֹ: רְאִינוּ אוֹתָהּ וְאִין כְּעוֹרָה וְעִזּוּבָה כְּמוֹהָ. שָׁמַע שׁוֹשְׁבֵינוּ וְאָמַר לִיה: לֹא כֵן מְרִי, אֲלֵא אִין אִשָּׁה נָאָה מִמֶּנָּה בְּעוֹלָם. בָּא לִישָׂא אוֹתָהּ. אָמַר אָבִי הַנְּעֵרָה לְשְׁלוּחֵי הַמֶּלֶךְ, נִשְׁבַּע אָנִי בְּחַיֵּי הַמֶּלֶךְ, שֶׁאִין אֶחָד מִכֶּם נִכְנָס כָּאן, מִפְּנֵי שֶׁבִזְיָתָם אוֹתָהּ לְפָנָי הַמֶּלֶךְ. בָּא הַשׁוֹשְׁבִין לִיכְנֹס, אָמַר לוֹ: אַף אַתָּה לֹא תִכְנֹס. אָמַר לוֹ הַשׁוֹשְׁבִין, אָנִי לֹא רְאִיתִיהָ וְאִמְרָתִי לְמַלְךְ שֶׁאִין נָאָה הַיְמָנָה בְּעוֹלָם, וְהֵם אָמְרוּ אִין כְּעוֹרָה הַיְמָנָה. וְעִכְשָׁו הִנֵּחַ לִי וְאָרְאָה אִם כְּדַבְּרִי אִם כְּדַבְּרֵיהֶם. כִּי אָמַר מֹשֶׁה לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רַבּוֹנִי, הַמְרַגְלִים הוֹצִיאוּ דַבָּה עַל הָאָרֶץ, וְאָמְרוּ, אָרֶץ אוֹכֵלֶת יוֹשְׁבֵיהָ (במדבר יג, לב). אֲבָל אָנִי לֹא רְאִיתִי אוֹתָהּ וְשִׁבְחָתִיהָ לְפָנָי בְּנֵי וְאִמְרָתִי, כִּי ה' אֱלֹהֵיךְ מִבִּיאֶךָ אֶל אָרֶץ טוֹבָה. וְעִכְשָׁו אָרְאָה אוֹתָהּ אִם כְּדַבְּרִי אִם כְּדַבְּרֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר: אֶעֱבְרָה נָא וְאָרְאָה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְגו'. אָמַר לִיה: כִּי לֹא תַעֲבֹר. אָמַר לוֹ מֹשֶׁה, אִם כֵּן הַכֹּל שׁוֹיִן לְפָנָי, תָּם וְרָשָׁע אַתָּה מְכַלָּה.

10. רש"י: דברים כט:ג

ולא נתן ה' לכם לב לדעת. להפיר את חסדי הקב"ה ולדבק בו. עד היום הזה. שמעתי שאותו היום שנתן משה ספר התורה לבני לוי, כמו שכתוב (דברים ל"א) "וַיִּתֶּנָּה אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי", בָּאוּ כָל יִשְׂרָאֵל לְפָנָי מֹשֶׁה וְאָמְרוּ לוֹ מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, אַף אָנּוּ עִמְדָנוּ בְּסִינֵי וְקִבְּלָנוּ אֶת הַתּוֹרָה וְנִתְּנָה לָנוּ, וְמָה אַתָּה מְשַׁלֵּיט אֶת בְּנֵי שִׁבְטְךָ עֲלֵיהָ וַיֹּאמְרוּ לָנוּ יוֹם מָחָר לֹא לָכֶם נִתְּנָה, לָנוּ נִתְּנָה, וְשִׁמַּח מֹשֶׁה עַל הַדְּבָר, וְעַל זֹאת אָמַר לָהֶם "הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם וְגו'", הַיּוֹם הַזֶּה הִבְנֵיתִי שְׂאֵתֶם דְּבָקִים וְחִפְצִים בְּמִקּוֹם.

Bewilderments: The Spies Dr. Avivah Gottlieb Zornberg

1. Sforno: 14:5

And Moses and Aaron fell on their faces...when they saw (that this was) *מעוות לא יוכל לתקן*, *something crooked which cannot be made straight* (Ecclesiastes 1:15), similar to (the episode of) the Sanhedrin who pressed their faces into the ground when they did not know what to do because of their fear of the king (Sanhedrin 19b).

2. Rashi: 13:2

Send thee (more lit., for thyself)—i.e. According to your own judgement: I do not command you, but if you wish to do so, send them. — God said this because the Israelites came to Moses and said, “We will send men before us etc.”, as it is said (Deut. 1:22): “And you approached me, all of you, [saying, We will send men, etc.]”, and Moses took counsel with the Shechinah (the Lord), whereupon He said to them, I have told them long ago that it (the land) is good, as it is said, (Ex. 3:17): “I will bring you up out of the affliction of Egypt...[unto a land flowing with milk and honey].” By their lives! I swear that I will give them now an opportunity to fall into error through the statements of the spies, so that they should not come into possession of it (the land) (Sota 34b).

3. Ramban: 13:2

[Furthermore] it is possible that it was because Moses knew that it is a fertile and good land, — as he was told, *unto a good Land and a large one, unto a Land flowing with milk and honey*, — that he told them to set their minds ascertaining this [fact], so that [upon their return] they would tell the people about it, and they would rejoice and gain renewed strength to go up there in joy. Therefore he told them, *And be ye of good courage, and bring of the fruit of the Land*, so that they [the people] would see with their own eyes the goodness of the Land.

4. Rashi: Devarim 1:23

And the matter was good in my sight—in my sight, said Moses, but not in the sight of the Omnipresent God. — But if it was good in Moses’ sight why did he mention it in these reproofs? A parable! It may be compared to the case of a man who says to his fellow, “Sell me this ass of yours.” He replies to him, “Yes.” He asks him, “Will you give it to me on trial?” He replies: “Yes.” — “May I try it on hills and mountains?” Again he replies, “Yes.” — When he sees that he puts no obstacles in his way, the would be purchaser says to himself: “This man is quite confident that I shall not find any defect in it,” and he at once says to him, “Take your money. I need not now put it to trial.” I, too, consented to your words, thinking that you would perhaps turn back on yourselves (reconsider the question of sending spies) when you saw that I put no obstacle in your way, but you did not re-consider (Siphre).

5. BeMidbar Rabba 16:6

R. Joshua says: To what might they be compared? To the case of a king who secured for his son a wife who was beautiful, of good parentage and rich. The king said to him: “I have secured for you a wife who is beautiful, of good parentage and rich.” Yet the son said to him: “Let me go and see

her!” For he did not believe his father. His father was thus placed in a difficulty and, sorely vexed, he said to himself: “What shall I do? If I tell him, ‘I will not show her to you,’ he will think: ‘she is ugly, that is why he does not want to show her.’” At last he said to him: “See her and you will know whether I have lied to you! But because you did not have faith in me, I swear that you will never see her in your own home, and that I will give her to your son!” Similarly, the Holy One, blessed be He, assured Israel, “The land is good,” but they had no faith and said, “Let us send men before us that they may search the land for us.” Said the Holy One blessed be He: “if I prevent them they will say: ‘He does not show it to us because it is not good.’ Better let them see it. I take an oath, however, that not one of them will enter the land; as it says, *Surely they shall not see the land which I swore unto their fathers, neither shall any of them that despised Me see it* (Num. 14:23), but I shall give it to their children.

6. Tanchuma Shalach 7 is not available in English.

7. Rashi: Devarim 1:27

Because the Lord hateth us — Really, however, He loved you, but you hated Him. A common proverb says: What is in your own mind about your friend, you imagine is what is in his mind about you (Siphre).

Because the Lord hateth us He hath brought us forth from the land of Egypt — His bringing us forth was out of hatred. A parable! It may be compared to an earthly king who had two sons, and who had two fields, one well-watered, the other arid (dependent upon rain only). To him whom he loved best of his sons he gave the well-watered field, and to him whom he loved less he gave the arid one. The land of Egypt is a well-watered country, for the Nile irrigates it, whilst the land of Canaan is an arid country — and He brought us forth from well-watered Egypt to give us the arid land of Canaan (Bem. R. 17)

8. Abarbanel: Devarim 3 is not available in English.

9. Tanchuma Va’etchanan is not available in English.

10. Rashi: Devarim 29:3

Yet the Lord hath not given you a heart to know i.e. to understand the loving kindnesses of the Omnipresent and to cleave unto Him.

Unto this day. I have heard that on the day when Moses gave the Book of the Law to the sons of Levi, as it is written, (Deut. 31:9) “And he gave it to the priests, the sons of Levi,” all Israel came before Moses and said to him, “Teacher Moses, we, too, stood at Sinai and accepted the Torah, and it was given to us; why then do you give the people of your tribe control over it, that they may tomorrow say to us, ‘Not to you was it given, but to us was it given’?” Moses rejoiced at this matter and in reference to this he said to them, (Deut. 27:9) “This day thou art become the people [of the Lord thy God],” meaning, only this day have I come to understand that you are attached to and have a desire for the Omnipresent.

